

Egide Walschaerts

Geboren: Mechelen, 21 januari 1820

Overleden: Brussel, 18 februari 1901

Nationaliteit: Belg

Diploma: mecanicien

In een notendop: Als werkplaatsleider was hij de uitvinder van het (destijds revolutionaire) stoomverdelingssysteem met schaarbeweging, waarmee de rijrichting van een locomotief kon worden omgekeerd en het aflaten van stoom tijdens de rit kon worden geregeld.

Egide Walschaerts (Wikipedia)

Loopbaan

Egide Walschaert werd geboren in Mechelen in 1820. Een plek die, 15 jaar later, het centrum van de Belgische spoorwegen zou vormen. De lijn Brussel - Mechelen werd ingehuldigd op 5 mei 1835. Dit wakkerde de nieuwsgierigheid van de jonge Egide aan. Drie jaar later stelde hij zijn schaalmodellen van stoomlocomotieven voor tijdens een tentoonstelling in Mechelen. Charles Rogier¹ was heel positief over zijn werk en stuurde hem enkele maanden later naar de Universiteit van Luik. Maar zijn studies werden onderbroken door een ernstige ziekte en bleven onafgewerkt.

Egide Walschaerts sleepte tijdens wedstrijden en tentoonstellingen verschillende onderscheidingen in de wacht met zijn uitvindingen en mechanische constructies, zoals tijdens de industriële tentoonstelling van Brussel in 1841. Hij kwam er aan met een stoomschip dat hij helemaal zelf had ontworpen. Dit schip was uitgerust met een nieuw stookketelsysteem en een schroef.

---

¹ Charles Rogier, oud-minister van Binnenlandse Zaken van 1832 tot 1834, was op dat moment gouverneur van de provincie Antwerpen en afgevaardigde van het arrondissement Antwerpen.

Een jaar later, in 1842, werd hij mecanicien in de werkplaatsen van de Staatsspoorwegen in Mechelen. Zijn vaardigheden als handige ambachtsman en zijn kennis van de mechanica zorgden ervoor dat hij twee jaar later werkplaatsleider werd in Brussel-Zuid. Hij was dan pas 24!

Hij beschikte dus over alle kwaliteiten om een uitstekend ingenieur te worden en op te klimmen naar de technische directie van de Tractie, maar bleef zijn hele leven in werkplaatsen waar hij eerder mecanicien dan ambtenaar was.

De mecanicien, eeuwige werkplaatsleider

Walschaerts begon in 1842 aan de spoorwegen, toen de eerste locomotieven van Engelse makelij minder dan 10 jaar in België reden. Hij werd dan ook geconfronteerd met verschillende onderhoudsproblemen en moest leiding geven aan personeel dat nog niet veel ervaring had. Naast zijn taken voor het beheer van de werkplaats van Brussel-Zuid, zette Walschaerts zijn onderzoek voort en ontwikkelde zijn stoomverdelingssysteem.

In 1844 realiseerde hij een eerste vorm van zijn befaamde stoomverdelingssysteem met schaarbeweging, dat veruit het meest gebruikte mechanisme ter wereld werd vanaf 1870. Hiermee kon de rijrichting van een locomotief worden omgekeerd en het aflaten van stoom tijdens de rit worden geregeld.

In de werkplaatsen van Brussel-Zuid liet hij met zeer beperkte middelen verschillende nieuwe locomotieven bouwen. Hij verloor ook de stoomscheepvaart niet uit het oog en stelde tijdens de tentoonstelling van Belgische industrie van 1847 een stoomjacht met schroef voor. De tests waren een succes.

De volgende jaren wijdde hij zich helemaal aan zijn taken als werkplaatsleider.

Nadat het op punt was gesteld, werd het stoomverdelingssysteem van Walschaerts voor de eerste keer toegepast op de locomotieven type 9, die in 1854 gebouwd werden door de werkplaats van Mechelen.

Walschaerts was ook het brein achter de goederenstoomlocomotieven voor sterk hellende vlakken, die in 1862 werden gemaakt voor de Grand Central belge. Deze maatschappij liet er meer dan honderd bouwen volgens de originele plannen.

Zijn laatste creatie in 1874 was een stoommachine die kon wedijveren met de allerbeste. Hiertoe richtte hij een werkplaats op in Brussel, die werd geleid door zijn zoon. Door de functies die hij uitvoerde bij de Staatsspoorwegen was het hem namelijk verboden om een eigen bedrijf te hebben. De machine van Walschaerts kreeg een gouden medaille op de Wereldtentoonstelling in Parijs in 1878. In 1885 ontving hij van de jury het erediploma tijdens de tentoonstelling van Antwerpen.

Een eer zowel als uitvinder van het verdelingssysteem van 1855, als onbetwiste specialist van stoomlocomotieven, en als uitstekend constructeur van de tentoongestelde machine.

Een van zijn andere uitvindingen die het vermelden waard is, is de magneetrem.

Beknopte bibliografie

Artikels: DAMBLY P. Nos inoubliables "vapeur". Huitième période, 1904-1914 Régime Flamme. *Rail (Le) - Revue mensuelle des œuvres sociales de la SNCB*, nr. 130, 01-06-1967, p. 18-22.

Egide Walschaerts. ill., *Rail (Le) - Revue mensuelle des oeuvres sociales de la SNCB* ; nr. 52, 12-1960, p. 12-13, K707681

Egide Walschaerts. ill., *Spoor (Het) - Maandblad van de sociale werken van de NMBS*; nr. 52, 12-1960, p. 12-13, K707680

Boeken: GOOSSENS J. *Egide Walschaerts 1820-1901. Een Mechels spoorwegpionier*. Mechelen : De Mijlpaal, Mechelse vereniging voor spoorweghistoriek, 1984. 199 p. : ill. ; C3662

DAMBLY P. *Vapeur en Belgique. Tome 1. Des origines à 1914*. Bruxelles : G. Blanchart & Cie, 1989, 244 p., C0034

VANDENBERGHEN J. *XI. Période Flamme, 1904-1914. 2. Description des locomotives*. Bruxelles : SNCB, 1989-01-01, 378 p., C3491

Voor een grondiger zoekopdracht kunt u onze database raadplegen met de volgende trefwoorden:

Bibliotheekcatalogus: EGIDE WALSCHAERTS